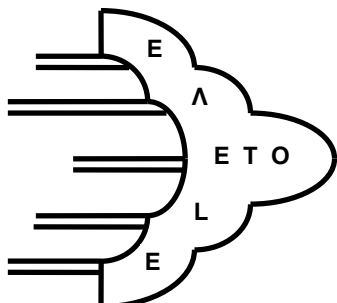




Κωδικός: 3650

# ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)  
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

**ΓΡΑΦΕΙΑ:**  
Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

**ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:**  
Αρτέμιδος 6 & Επιδάουρου, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

**ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:**  
Τηλ.: 210 8662069, 210 6111020, 6974321009

Τηλεομ.: 210 8068299

Ηλ-Ταχ.: [valeonti@otenet.gr](mailto:valeonti@otenet.gr)

Ιστότοπος: <http://sfr.ee.teiath.gr/eleto.htm>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.77 Μάρτιος-Απρίλιος 2006

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

## Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ καλεί τα μέλη της στην τακτική Γενική Συνέλευση του 2006

στις 4 Μαΐου, ημέρα Πέμπτη, στην αίθουσα της Ένωσης  
Ελλήνων Χημικών

Αγαπητά μέλη,

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ σας προσκαλεί στην ετήσια τακτική **Γενική Συνέλευση 2006** της ΕΛΕΤΟ που συγκαλείται στις 27 Απριλίου 2006 και, επειδή είναι βέβαιο ότι δεν θα επιτευχθεί απαρτία, θα πραγματοποιηθεί οριστικά στις **4 Μαΐου, ημέρα Πέμπτη και ώρα 18.00-21.00**, στην αίθουσα της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, Οδός Κάνιγγος 27 (6<sup>ος</sup> όροφος), με θέματα Ημερήσιας Διάταξης:

1. Εκλογή Προέδρου της Γ.Σ. και δύο πρακτικογράφων
2. Απολογισμός Πεπραγμένων
3. Οικονομικός Απολογισμός
4. Έκθεση Ελέγχου της Ελεγκτικής Επιτροπής
5. Απολογισμός/Προγραμματισμός Εργασιών Ορολογίας
6. Έγκριση Πεπραγμένων ΔΣ, ΓΕΣΥ και Προϋπολογισμού
7. Καθορισμός ημερομηνίας αρχαιρεσιών και εκλογή Εφορευτικής Επιτροπής
8. Άλλα Θέματα.

Υπενθυμίζουμε ότι, σύμφωνα με το Καταστατικό, στη Γενική Συνέλευση μπορούν να συμμετάσχουν τα μέλη όλων των κατηγοριών με **δικαίωμα λόγου**, αλλά **δικαίωμα ψήφου** έχουν μόνο τα **ταμειακώς εντάξει τακτικά και ομόλογα μέλη**. Όσα μέλη δεν είναι ταμειακώς εντάξει θα τακτοποιηθούν την ίδια μέρα πριν από τη Συνεδρίαση.

Φιλικά

Το Διοικητικό Συμβούλιο

OROGRAMMA No 77, March-April 2006,  
ISSN 1106-1073  
Bimonthly edition of  
Hellenic Society for Terminology (ELETO)  
Epidavrou & Artemidos 6, GR-15125 MAROUSI GREECE

## Αφιέρωμα στην Ημερίδα της ΕΛΕΤΟ της 23 Μαρτίου 2006

(Αμφιθέατρο του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών)  
Σίνα 31, Αθήνα

Σε τούτο το φύλλο του Ορογράμματος, που είναι κατ'εξαίρεση οκτασέλιδο, ως **αφιέρωμα στην ημερίδα της 23ης Μαρτίου 2006** περιλαμβάνονται:

- η χαιρετιστήρια ομιλία του πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. **Γεωργίου Μπαμπινιώτη** κατά την έναρξη της ημερίδας,
- το χαιρετιστήριο τηλεμοιουτύπημα του Υφυπουργού Παιδείας κ. **Γεωργίου Καλού**,
- η χαιρετιστήρια ομιλία του Γενικού Γραμματέα Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης κ. **Αθανασίου Βεζυργιάννη** που ανέγνωσε ο Γενικός Διευθυντής ΥΠΕΣΔΔΑ κ. **Ιωάννης Πραγιάτης**,
- κείμενο ενημερωτικού δελτίου με συνοπτική παρουσίαση του **συστήματος εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας και της πρότασης της ΕΛΕΤΟ για ανάλογο σύστημα ορολογικού εμπλουτισμού της ελληνικής**, που αποτέλεσαν θέμα της συζήτησης εργασίας μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τη **συμμετοχή** στην ημερίδα και τα **συμπεράσματά** της.

## Ομιλία του πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γεωργίου Μπαμπινιώτη

Κύριε πρόεδρε, κυρίες και κύριοι,

Θέλω να συγχαρώ την Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας που πήρε αυτήν την πρωτοβουλία, γιατί είναι πραγματικά **σωτήρια** εάν προχωρήσει, κατά την πρόταση της Εταιρείας της Ορολογίας, σύμφωνα με το πρότυπο που τι γίνεται στη Γαλλία: είναι **σωτήρια**, λέω, για την ελληνική γλώσσα και για το τι συμβαίνει στη χώρα μας.

Το παράδειγμα της Γαλλίας, με την ευαισθησία που έχουν οι Γάλλοι στη γλώσσα τους, αποτελεί ένα πρότυπο διεθνές **και** για το έμπρακτο ενδιαφέρον – και το ξαναλέω **έμπρακτο** ενδιαφέρον – που δείχνουν οι Γάλλοι για τη γλώσσα **και** ως μεθοδολογία – ο τρόπος που έχουν αντιμετωπίσει το θέμα της απόδοσης των ξένων όρων στη γαλλική – **και** επίσης ο τρόπος με τον οποίο έχουν αξιοποιήσει τους φορείς: εννοώ την Γαλλική Ακαδημία και

την Γενική Επιτροπή Ορολογίας. Είναι πολύ εύστοχο ότι μιλούν για «εμπλουτισμό» της γλώσσας. Είναι πολύ προσεκτικοί οι Γάλλοι να μη μιλούν για «προστασία» της γλώσσας και για άλλους «πολεμικούς» όρους: χρησιμοποιούν έναν ουδέτερο ουσιαστικό και πραγματικό όρο που είναι: «πώς θα εμπλουτίσουμε τη γλώσσα μας» – λένε οι Γάλλοι – «με **όρους**», που σημαίνει «**με λέξεις**», που σημαίνει «**με σημασίες**» που σημαίνει «**με εννοιες**», που μας οδηγούν στα **νοήματα**, που μας οδηγούν στη **σκέψη**. Μέσα από την ορολογία, όπως μέσα από τις λέξεις, διά των σημασιών, και μέσω των εννοιών, φτάνουμε σε πιο δηλωτικά νοήματα, πιο λειτουργικά νοήματα, δηλαδή στη λειτουργία της σκέψης μας, της νόησής μας: κι αυτό είναι η προσφορά και η ουσία.

Η Γαλλική Ακαδημία λειτουργεί όπως ξέρουμε από το 1694 – ίσως είναι η παλαιότερη που υπάρχει – και από τη στιγμή της ίδρυσής της είχε μια ιδιαίτερη ευαισθησία και στηρίχτηκε στο θέμα της γλώσσας: και ίσως, για μας τους Έλληνες, είναι και ένα παράδειγμα αντίθεσης με το τι συμβαίνει στην Ελλάδα, όπου μετά το θάνατο του Γεωργίου Χατζηδάκη, 1940, η Ακαδημία η ελληνική δεν έχει κρίνει ότι χρειάζεται μία έδρα για τη γλώσσα: θεωρεί ότι μπορεί να έχει για την ιατρική, να έχει για άλλα πράγματα, αλλά όχι για τη γλώσσα. Οπότε η Ακαδημία δεν επιτελεί τον εθνικό ρόλο και δεν αποτελεί σημείο αναφοράς όπως αποτελεί η Γαλλική Ακαδημία.

Η πρόταση και η όλη προσπάθεια της ΕΛΕΤΟ, της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας, που μετέφρασε – και νομίζω ότι έχει διανεμηθεί – και με πολύ ωραία μετάφραση, πάρα πολύ ωραία μετάφραση, το τι έχει κάνει η Γαλλία γι' αυτό το θέμα και πώς έχει διαρθρώσει τις Επιτροπές στα υπουργεία, την Γενική Επιτροπή, τι προτείνει, πόσο βοηθεί η Ακαδημία, πώς περνάει στον κόσμο. Είναι ένα ολόκληρο σύστημα το οποίο προτείνει η δική μας Επιτροπή, με κάποιες προσαρμογές προφανώς, να εφαρμοστεί και στην Ελλάδα, με ανάλογη χρηματοδότηση, και οι εκπρόσωποι των υπουργείων θα πρέπει να δουν πολύ σοβαρά το θέμα.

Εμείς, ως Πανεπιστήμιο, κ. πρόεδρε, θα βοηθήσουμε με τους ανθρώπους μας από τα ξενόγλωσσα τμήματα όσο μπορούμε, αλλά εδώ τον λόγο έχουν οι ειδικοί στις διάφορες επιστήμες, τους οποίους ήδη έχετε κινητοποιήσει – γιατί δεν είναι η πρώτη φορά που δουλεύετε με αυτά τα θέματα – και έχετε να επιδείξετε ένα σημαντικό έργο. Θέλω να σας συγχαρώ για αυτήν την πρωτοβουλία, κ. Βαλεοντή, κ. καθηγητά κ. Τάσιο – ο κ. Τάσιος είναι πάντοτε επικεφαλής αυτής της κίνησης με τις ευαισθησίες που έχει και στη γλώσσα και στην έκφραση την γλωσσική της τεχνολογίας. Εύχομαι επιτυχία στην ημερίδα και το Πανεπιστήμιο χαιρετίζει και είναι κοντά σας. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

**Γεώργιος Μπαμπινιώτης**  
Πρύτανης Πανεπιστημίου Αθηνών

## ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΥΤΥΠΗΜΑ

του Υφυπουργού κ. Γεωργίου Καλού



**ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ**

**ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

**Αθήνα, 22 Μαρτίου 2006**

**ΠΡΟΣ: Την Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας**

**ΘΕΜΑ:** Χαιρετισμός για την Ημερίδα με θέμα: «Το σύστημα εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας και πρόταση εφαρμογής ανάλογου συστήματος για τον ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής»

**Εκλεκτοί ομιλητές, Αγαπητοί φίλοι,**

Ευχαριστώ θερμά για την πρόσκλησή σας να παραβρεθώ στις εργασίες της Ημερίδας σας, όμως λόγω ανειλημμένων υποχρεώσεων δεν θα μου επιτρέψουν να παραστώ στην έναρξή της και να παρακολουθήσω τις εισηγήσεις πάνω στο πολύ ενδιαφέρον ζήτημα του ορολογικού εμπλουτισμού της ελληνικής γλώσσας.

Σ' έναν κόσμο που αλλάζει λόγω των ταχύτατων τεχνολογικών αλλά και κοινωνικών εξελίξεων, ολοένα και περισσότεροι νέοι όροι και δάνειες ξένες εκφράσεις εμφανίζονται με αποτέλεσμα η ανάγκη άμεσης χρήσης τους να τις επιβάλλει στην καθημερινότητά μας. Ως αποτέλεσμα, οι εθνικές γλώσσες κατακλύζονται από αναφομοίους νεολογισμούς και ξενόφερτες λέξεις γιατί οι φορείς τους δεν έχουν το χρόνο να στοχαστούν πραγματικά πάνω στη

σημασία τους και να τις μεταπλάσουν με βάση τη γλωσσική, γραμματική και συντακτική τους παράδοση, γεγονός που οδηγεί στη λεξιπενία, σε ανομοιογένεια και ακαλαισθησία του λόγου και γενικότερα σε αποδυνάμωση της γλωσσικής μας κληρονομιάς.

Στο σύγχρονο, μάλιστα, περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης και της κυριαρχίας της αγγλικής γλώσσας, της σταδιακής συρρίκνωσης και περιθωριοποίησης των μικρών γλωσσών, η ενασχόλησή μας με τον ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής, αποτελεί αδιαμφισβήτη προτεραιότητα.

Εύλογα, λοιπόν, η Ημερίδα που διοργανώνει η ΕΛΕΤΟ, με την παρουσία του Προέδρου της Γενικής Επιτροπής Ορολογίας και Νεολογίας της Γαλλίας κ. Gabriel de Broglie, αποτελεί μια πολύ σημαντική πρωτοβουλία. Επειδή γνωρίζετε την ιδιαίτερη ευαισθησία μου για τα θέματα της γλώσσας και το ενδιαφέρον μου για την ενίσχυση του γλωσσικού μαθήματος, θα ήθελα να μου αποστείλετε στο Υπουργείο Παιδείας τα πορίσματα και τους προβληματισμούς σας, ώστε να καταστούν αφορμή περαιτέρω προβληματισμού πάνω στο θέμα.

Εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες της Ημερίδας σας.

**Με ιδιαίτερη εκτίμηση**  
**Γεώργιος Καλός**  
Υφυπουργός Εθνικής Παιδείας  
και Θρησκευμάτων



## **Ομιλία του Γενικού Γραμματέα ΥΠΕΣΔΔΑ** **κ. Αθανασίου Βεζυργιάννη**

(Λόγω έκτακτου κωλύματος ο κ. **Α. Βεζυργιάννης** δεν παρέστη. Έγινε ανάγνωση της ομιλίας από τον Γενικό Διευθυντή ΥΠΕΣΔΔΑ **Ιωάννη Πραγιάτη**)

Θα ήθελα από την πλευρά του **ΥΠΕΣΔΔΑ** να χαιρετίσω την ημερίδα που οργάνωσε η Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) με θέμα το «σύστημα εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας και πρόταση εφαρμογής ανάλογου συστήματος για τον ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής».

Οι νέες τεχνολογίες, αλλά και η εξέλιξη της επιστήμης έφεραν νέες λέξεις στη ζωή μας, όχι μόνο των ειδικών αλλά και του καθενός από εμάς. Ποιός γνώριζε τη λέξη video πριν από 40 χρόνια; Μαζί με την τηλεόραση που έχει 42 χρόνια ζωής, ήρθε και η λέξη video. Στη χώρα μας δεν έγινε καμία προσπάθεια να χρησιμοποιηθεί και να καθιερωθεί μια αντίστοιχη ελληνική λέξη. Ποιός σήμερα λέει το video μαγνητοσκόπιο;

Η λέξη εικονολήπτης χρησιμοποιείται σήμερα από κανέναν; Την εποχή του κινηματογράφου αυτόν που έκανε λήψη εικόνας τον λέγαμε οπερατέρ, χρησιμοποιώντας τη γαλλική λέξη. Με την έλευση της τηλεόρασης τον είπαμε καμεραμάν, από την επιρροή προφανώς της αγγλικής ορολογίας. Κι αυτό γιατί δεν υπήρξε σημείο αντίστασης, κάποιο σύστημα χρήσης και εφαρμογής κάθε νέας ορολογίας από κάποιον εθνικό φορέα.

Και φτάσαμε σήμερα, και λόγω της ιδιομορφίας της ελληνικής αλφαβήτου η επικοινωνία μέσω του internet να γίνεται με μια μέθοδο επικίνδυνη για το ίδιο το μέλλον της γλώσσας μας. Συγχωρήστε με για το νεολογισμό, τα λεγόμενα «γκρίκλις», που σημαίνει ότι γράφουμε ελληνικά με λατινικούς χαρακτήρες.

Αυτή η εξέλιξη, σε συνδυασμό με την πληθώρα των πινακίδων εμπορικών επιχειρήσεων και διαφημίσεων που χρησιμοποιούν την αγγλική γλώσσα, αποτελούν φαινόμενο που αξίζει να τύχει ιδιαίτερης προσοχής, τόσο από τον πνευματικό κόσμο, όσο και από την Πολιτεία.

Και ενώ οι νέες λέξεις που χρησιμοποιήθηκαν με την έλευση στη χώρα μας της τηλεόρασης ήταν λίγες, αργότερα η πληροφορική και οι τηλεπικοινωνίες ήρθαν να ενσωματώσουν στην ελληνική γλώσσα λέξεις κυρίως αγγλικές που χρησιμοποιούνται διεθνώς για την ορολογία στους υπολογιστές, τα κινητά τηλέφωνα και τις νέες, γενικότερα, τεχνολογίες.

Είναι προφανές ότι αυτή η εισβολή των ξένων λέξεων σε μια γλώσσα, όπως είναι η ελληνική, που χαρακτηρίζεται από τις πλουσιότερες ομιλούμενες στον κόσμο, με παρελθόν και παράδοση πολιτισμού πολλών χιλιετιών δεν ήταν η καλύτερη προσέγγιση για το βασικότερο εργαλείο επικοινωνίας ενός λαού.

Οι προσπάθειες της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας είναι και αξιοπρόσεκτες και αξιόλογες. Η καταγραφή και απόδοση λέξεων και εννοιών και η ταυτοποίηση της ορολογίας σε διάφορους τομείς της επιστήμης και της τεχνολογίας, είναι ένα πρώτο σημαντικό βήμα στον τομέα της γλώσσας, που είναι ένα ζωντανό μέρος του πολιτισμού μας το οποίο έρχεται από το παρελθόν, διαπερνάει το

παρόν και έχει μέλλον, όσο και η παρουσία του ανθρωπίνου είδους στον πλανήτη.

Είναι φυσικό καθημερινά να προστίθενται νέες λέξεις, ιδιαίτερα στην εποχή μας, της ραγδαίας εξέλιξης της επιστήμης και της τεχνολογίας, όπως συμβαίνει και πολλές άλλες να χάνονται, μια και οι έννοιες που εκφράζουν δεν υπάρχουν πια στην καθημερινότητά μας.

Όπως είναι εξ ίσου φυσικό, ρίζες λέξεων της ελληνικής να προέρχονται από τη γαλλική ή την αγγλική γλώσσα και αντίστροφα. Και αυτό είναι αναπόφευκτο. Αρκεί αυτή η ενσωμάτωση να είναι προϊόν ωρίμανσης και όχι βίαιη πρόσδεση μιας ξένης λέξης στη γλώσσα μας.

Νομίζω ότι αξιοσημείωτη είναι η καταγραφή και δείχνει και πώς ετυμολογικά εντάχθηκαν ελληνικές λέξεις στη γαλλική γλώσσα που έγινε από τους Jean Bouffartigue και Anne-Marie Delrieu στο βιβλίο «Trésors des racines grecques» που εκδόθηκε στο Παρίσι το 1981. Όπως γράφουν οι συγγραφείς της έκδοσης αυτής, υπάρχουν πολλοί δρόμοι για το πέρασμα από τα ελληνικά στα γαλλικά, εκτός από το καλαθάκι του επιστήμονα που ξεκινά από τη συγκομιδή ριζών. Οι ερευνητές αυτού του βιβλίου αναφέρονται ειδικότερα σε έξι τρόπους μετάδοσης, τρεις αρχαίους, που ξεκινούν από την αρχαιότητα και περνούν μέσα από τη λατινική γλώσσα και τρεις πρόσφατους, που λειτούργησαν μετά την εξαφάνιση της λατινικής ως ομιλουμένης γλώσσας.

Είναι προφανές ότι όλες οι γλώσσες με καταγωγή την ινδοευρωπαϊκή έχουν υποστεί, και μοιραίο ήταν, μια σοβαρή αλληλεπίδραση. Η γαλλική εφημερίδα «Le Monde» σε ένα άρθρο ανέβασε το ποσοστό των λέξεων της γαλλικής γλώσσας με ελληνική προέλευση στο 6,25%. Ίσως το ποσοστό αυτό να είναι υπερβολικό. Σημασία δεν έχει η ρίζα. Λόγιοι και ειδικοί αναζητούν σε κάθε νέο, μια ορολογία, που να αποδίδει όσο καλύτερα γίνεται το νόημα των εννοιών που επιθυμούν να αποδώσουν. Σημασία έχει και σημαντικό είναι, κάθε νέα λέξη να εντάσσεται με ομαλό τρόπο στη γλώσσα μας, να αφομοιώνεται από αυτήν και να μην αποτελεί απλώς μια αυτούσια χρήση ξένου όρου που νοθεύει στην προκειμένη περίπτωση την ελληνική γλώσσα, μια και παρουσιάζεται ως ξένο σώμα, όταν ειδικότερα γράφεται και με λατινικούς χαρακτήρες.

Μελετώντας τα βασικά στοιχεία του συστήματος εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας, διαπιστώνει κανείς, ότι η Δημόσια Διοίκηση έχει ενεργό και ουσιαστικό ρόλο. Δεν έχει αφήσει στην τύχη τους τις νέες λέξεις που προκύπτουν από την εξέλιξη της τεχνολογίας και της επιστήμης.

Ειδικές επιτροπές των Υπουργείων και μια γενική επιτροπή σε συνεργασία με τη Γαλλική Ακαδημία έχουν καθιερώσει όπως όλα δείχνουν ένα αξιόπιστο σύστημα εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας, γεγονός που αξίζει να το μελετήσουμε κι εμείς, μια και η πλούσια αυτή εμπειρία μπορεί να οδηγήσει τα βήματά μας σε μια ανάλογα αξιόπιστη προσέγγιση.

Η επαγρύπνηση και ο εντοπισμός τεχνικών και προϊόντων από τομείς, όπως είναι η πληροφορική, τα χρηματοοικονομικά, οι Επιστήμες και οι τεχνικές του Διαστήματος, η αυτοκινητοβιομηχανία, η πυρηνική βιομηχανία, το περιβάλλον και πολλές άλλες νέες τεχνολογίες και επιστημονικοί κλάδοι που χρειάζονται καταγραφή ή ορισμό με μια λέξη ή έναν όρο ισοδύναμο στα ελληνικά σε σχέση με αυτόν της ξένης προέλευσης είναι μια εξαιρετικά σημαντική εργασία, έργο ομάδων ανθρώπων και όχι ενός προσώπου.

Και δεν είναι μόνο η καταγραφή και η ισοδύναμη απόδοση, είναι και η καθιέρωση μέσα από τη χρήση. Πώς δηλαδή και μέσα από δημόσια έγγραφα θα καθιερωθούν οι νέες αυτές ορολογικά έννοιες.

Η επέκταση των συστημάτων ορολογίας σε άλλες γαλλόφωνες χώρες παραπέμπει στα καθ' ημάς, όπου όπως όλοι γνωρίζουμε μια άλλη Ελλάδα, ζει εκτός συνόρων, διασπαρμένη σε κάθε γωνιά της γης, γεγονός που οφείλει να μας προβληματίσει, μια και η γνώση της γλώσσας αλλά και των νέων στοιχείων που προκύπτουν, δημιουργεί μια ζωντανή σχέση με τους Έλληνες της διασποράς, δεν τους αποκόπτει από τις ρίζες τους και το σημαντικό στοιχείο του πολιτισμού που είναι η γλώσσα.

Το γαλλικό σύστημα ορολογίας θα τύχει ιδιαίτερης μελέτης από εμάς και ελπίζουμε από τις εμπειρίες που θα αποκομίσουμε, να γίνουμε λίγο σοφότεροι και ικανοί να θωρακίσουμε τη γλώσσα μας μέσα από τη ζωντανή εξέλιξη της.

Εύχομαι τα συμπεράσματά σας να δώσουν το φως που χρειαζόμαστε στα επόμενα βήματά μας. Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

**Αθανάσιος Βεζυργιάννης**  
**Γενικός Γραμματέας ΥΠΕΣΔΔΑ**



## **ΚΕΙΜΕΝΟ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ**

### **Το σύστημα εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας και η πρόταση της ΕΛΕΤΟ για τον ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής**

**– Η ΕΛΕΤΟ και η ημερίδα της 23-3-06 με απαντήσεις σε επτά ερωτήματα –**

#### **1 Τι είναι η ΕΛΕΤΟ, η Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας;**

Η ΕΛΕΤΟ είναι πολυεπιστημονική ένωση, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που ιδρύθηκε το 1992 με σκοπό την **προώθηση της σύγχρονης ελληνικής ορολογίας**, δηλαδή την απόδοση των νέων εννοιών σε κάθε επιστημονικό τομέα με σύγχρονους ελληνικούς όρους, ώστε να εξασφαλίζεται ότι η ελληνική γλώσσα παρακολουθεί την πρόοδο σε όλους τους τομείς και εξακολουθεί να περιγράφει την αλματώδως εξελισσόμενη γνώση και πραγματικότητα. Σήμερα η ΕΛΕΤΟ αριθμεί 288 μέλη από 50 περίπου ειδικότητες των τομέων της γνώσης γενικά (φυσικούς, χημικούς, μηχανικούς κ.ά.) και των γλωσσικών τομέων ειδικότερα (γλωσσολόγους, μεταφραστές, διερμηνείς κτλ.).

#### **2 Ποια είναι η παρουσία της ΕΛΕΤΟ μέχρι σήμερα;**

Η ΕΛΕΤΟ εκτός από τη συνεχή ενημέρωση των μελών της για τα θέματα της σύγχρονης ελληνικής ορολογίας, και την εκπροσώπηση του ελληνικού χώρου σε δευτεροβάθμια όργανα ορολογίας όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας (EAFET) και το Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών Ορολογίας (INFOTERM) των οποίων είναι μέλος, έχει επιτελέσει και επιτελεί τα ακόλουθα:

- α. Επιτροπές ή ομάδες μελών της ασχολούνται με την εκπόνηση ελληνικών όρων για τις νέες έννοιες σε διάφορους τομείς, όπως τηλεπικοινωνίες, πληροφορική, ιατρική, στατιστική, περιβάλλον. Αυτοί οι όροι αναπτύσσονται και εμπλουτίζονται την ειδική γλώσσα του κάθε τομέα, ενώ πολλοί από αυτούς «περνούν» και χρησιμοποιούνται και στην κοινή γενική γλώσσα, εμπλουτίζοντάς την με σύγχρονους ελληνικούς όρους για σύγχρονες έννοιες, όπως π.χ. «**διεπαφή**» (αγγλ. *interface*) στην πληροφορική, «**καθολική υπηρεσία**» (αγγλ. *universal service*) και «**διαλειτουργικότητα**» (αγγλ. *interoperability*) στις τηλεπικοινωνίες, «**μεταπομπή**» (αγγλ. *handover*) και «**περιαγωγή**» (αγγλ. *roaming*) στην κινητή τηλεφωνία, «**ηχοστάθμη**» (αγγλ. *sound level*) και «**ηχοέκθεση**» (αγγλ. *sound exposure*) στην ακουστική κ.ά.
- β. Διαθέτει δωρεάν, στο Ίντερνετ, τη χρήση δύο Βάσεων Όρων: τη Βάση TELETERM (118.500 όροι των τηλεπικοινωνιών, σε συνεργασία με τον ΟΤΕ) και τη Βάση INFOTERM (7.000 όροι πληροφορικής, σε συνεργασία με το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών). Τις βάσεις αυτές – που δεν περιέχουν μόνο ελληνικούς όρους, αλλά και τους ισοδύναμους αγγλικούς, και σε αρκετό αριθμό γαλλικούς και γερμανικούς – τις συμβουλευούνται καθημερινά πολλοί χρήστες σε διεθνή κλίμακα.
- γ. Έχει κινητοποιήσει πολλούς επιστήμονες από διάφορους κλάδους ώστε να ασχολούνται με τα θέματα και προβλήματα της ορολογίας του κλάδου τους και να συμβάλλουν στη δημιουργία, διάδοση και χρήση ελληνικών όρων για τις νέες έννοιες του τομέα τους.

Αυτό το επιτυγχάνει με σειρά συνεδρίων που διοργανώνει κάθε δύο χρόνια και έχουν τον γενικό τίτλο **Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»**. Το 1<sup>ο</sup> Συνέδριο (1997), το 2<sup>ο</sup> (1999), το 3<sup>ο</sup> (2001) και το 4<sup>ο</sup> (2003) έγιναν στην Αθήνα, ενώ το 5<sup>ο</sup> (2005) έγινε στη Λευκωσία (Κύπρος) με κύριο συνδιοργανωτή το Πανεπ. Κύπρου. Στα συνέδρια αυτά έχουν συμβάλει ως συνδιοργανωτές τα πανεπιστήμια Αθήνας, Θεσσαλονίκης, Πάτρας και Ιόνιο και άλλοι επιστημονικοί φορείς. Στα συνέδρια αυτά γίνονται ανακοινώσεις θεωρίας, έρευνας και εφαρμογής της επιστήμης της Ορολογίας, με ειδικό προσανατολισμό, όμως, στην εφαρμογή τους στην ορολογία της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας.

- δ. Έχει ευαισθητοποιήσει – γύρω από τα θέματα των ελληνικών όρων – ένα ευρύτερο ελληνικό κοινό με ένα διμηνιαίο φύλλο που εκδίδει – ανελλιπώς – από το 1993, το «Ορόγραμμα». Το Ορόγραμμα στέλνεται με το ταχυδρομείο σε 800 αποδέκτες και με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε 1200 αποδέκτες.

### 3 Ποιος ήταν ο σκοπός της ημερίδας;

Η ημερίδα που διοργάνωσε η ΕΛΕΤΟ την 23<sup>η</sup> Μαρτίου 2006 είχε σκοπό αφενός να αναλυθεί και να προβληθεί το «γαλλικό σύστημα» για την αντιμετώπιση των νέων όρων και τον εμπλουτισμό της γαλλικής γλώσσας και αφετέρου να συζητηθεί – μεταξύ των αρμόδιων και σχετικών ελληνικών φορέων – η πρόταση της ΕΛΕΤΟ να «αντληθούν» από το γαλλικό σύστημα χρήσιμα στοιχεία και να χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία ανάλογου συστήματος για την ελληνική γλώσσα. Η πρόταση δηλαδή για ένα ανάλογο ελληνικό σύστημα.

Η παρουσίαση του γαλλικού συστήματος έγινε από τον Γάλλο ακαδημαϊκό κ. **Gabriel de Broglie**, πρόεδρο της Γενικής Επιτροπής Ορολογίας και Νεολογίας της Γαλλίας, συνοδευόμενο και από την κα **Bénédicte Madinier**, διευθύντρια ανάπτυξης της γλώσσας στη Γενική Αντιπροσωπεία της Γαλλικής Γλώσσας και των Γλωσσών της Γαλλίας (DGLFLF), ενώ την πρόταση της ΕΛΕΤΟ παρουσίασε ο πρόεδρος του Γενικού Επιστημονικού Συμβουλίου (ΓΕΣΥ) της ΕΛΕΤΟ κ. **Κώστας Βαλεοντής**. Συντονιστής των παρουσιάσεων και συζητήσεων της ημερίδας ήταν ο ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ κ. **Θεοδόσης Τάσιος**, που πρωτοστατεί από το 1991 σε όλες τις ελληνικές ενέργειες για ορολογικό συντονισμό.

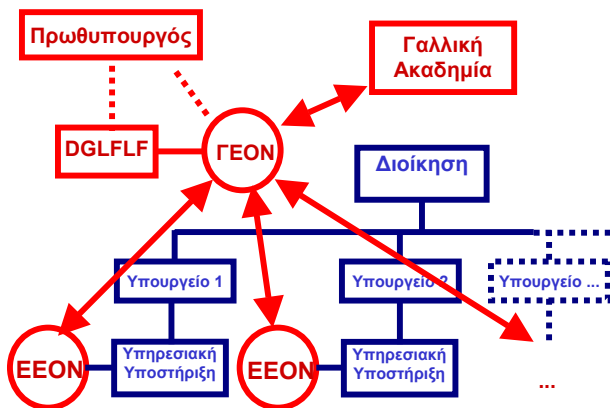
### 4 Τι είναι το σύστημα εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας με λίγα λόγια;

Η παρουσίαση του Γάλλου προσκεκλημένου της ΕΛΕΤΟ ήταν σαφής και κατανοητή (υπήρχε ταυτόχρονη μετάφραση γαλλικά-ελληνικά, ελληνικά-γαλλικά). Ο κ. **De Broglie**, καθώς και η κα **Madinier**, απάντησαν σε πολλές ερωτήσεις του ακροατηρίου σχετικά με τα όργανα και τις λειτουργίες του γαλλικού συστήματος.

Το γαλλικό σύστημα ορολογίας καθιερώθηκε με το Διάταγμα της 3ης Ιουλίου 1996. Αποτελείται από ένα κεντρικό όργανο, που είναι η **Γενική Επιτροπή Ορολογίας και Νεολογίας**, το οποίο συνεργάζεται στενά με τη **Γαλλική Ακαδημία** και το οποίο – σήμερα – συντονίζει 18 **Ειδικές Επιτροπές Ορολογίας και Νεολογίας** που έχουν ιδρυθεί σε τομείς αρμοδιότητας διάφορων υπουργείων της Γαλλίας, μία επιτροπή κατά τομέα, όπως *γεωργίας, πολιτισμού και επικοινωνίας, οικονομικών, τηλεπικοινωνιών, πληροφορικής και ηλεκτρονικών, χημείας και υλικών, αυτοκινήτου, περιβάλλοντος, μεταφορών, εκπαίδευσης* κ.ά.

Δύο παραδείγματα όρων που καθιερώθηκαν από το σύστημα «εμπλουτίζοντας» τη γαλλική γλώσσα είναι ο όρος **logiciel** (αγγλ. *software*) – στον οποίο βασίστηκε και ο ελληνικός όρος «λογισμικό» – και ο όρος **courriel = courrier électronique** (αγγλ. *e-mail*).

Στο σχήμα 1 δίνεται το σχηματικό διάγραμμα του συστήματος εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας:



Σχήμα 1 Διάγραμμα του **Συστήματος εμπλουτισμού της γαλλικής γλώσσας** με τα κύρια όργανά του:  
**Πρωθυπουργός:** Ανώτατη αρχή του συστήματος.  
**GEON:** Γενική Επιτροπή Ορολογίας και Νεολογίας (ανεξαρτησία αποφάσεων).  
**ΕΕΟΝ:** Ειδική Επιτροπή Ορολογίας και Νεολογίας (ανεξαρτησία αποφάσεων).  
**Υπουργείο-1, Υπουργείο-2, ...:** Φορείς Λειτουργίας των ΕΕΟΝ  
**Ακαδημία:** Η Γαλλική Ακαδημία συμμετέχει στη GEON και σε όλες τις ΕΕΟΝ.  
**DGLFLF:** η Γενική Αντιπροσωπεία της Γαλλικής Γλώσσας και των Γλωσσών της Γαλλίας έχει την ευθύνη της γραμματειακής υποστήριξης της GEON και της εποπτείας του συστήματος.

Η **Γενική Επιτροπή Ορολογίας και Νεολογίας** υπάγεται απευθείας στον Γάλλο **πρωθυπουργό** και υποστηρίζεται λειτουργικά και οικονομικά από ανεξάρτητο φορέα, τη **Γενική Αντιπροσωπεία της Γαλλικής Γλώσσας και των Γλωσσών της Γαλλίας (DGLFLF)** που έχει και τη γενική εποπτεία του συστήματος. Οι **Ειδικές Επιτροπές Ορολογίας και Νεολογίας** υποστηρίζονται λειτουργικά και οικονομικά από τα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία.

Το γαλλικό κράτος υποστηρίζει πλήρως το σύστημα και δεν παρεμβαίνει ούτε αποφασίζει για την επιλογή των όρων, αλλά έχει **υποχρέωση** να εφαρμόζει τους όρους στις υπηρεσίες του και να τους εξασφαλίζει την απαραίτητη προώθηση.

### 5 Ποια είναι η πρόταση της ΕΛΕΤΟ για ένα σύστημα ορολογικού εμπλουτισμού της ελληνικής γλώσσας που βασίζεται στο γαλλικό;

Κατά την παρουσίαση της πρότασης της ΕΛΕΤΟ, ο Κώστας Βαλεοντής έκανε πρώτα μια ανασκόπηση των μέχρι σήμερα πεπραγμένων σχετικά με τον απαιτούμενο ορολογικό συντονισμό και τις ατυχείς προσπάθειες του παρελθόντος, ανέφερε τους λόγους για τους οποίους επαναφέρει το ζήτημα η ΕΛΕΤΟ, επισήμανε τα στοιχεία του γαλλικού συστήματος που υιοθετεί η ΕΛΕΤΟ και ανέλυσε, κατά βήματα, το προτεινόμενο σύστημα ορολογικού εμπλουτισμού της ελληνικής γλώσσας.

Είναι γεγονός ότι υπήρξαν στο παρελθόν δύο σημαντικές προσπάθειες για εθνικό συντονισμό της ορολογίας στην ελληνική γλώσσα. Το 1991 (Συντονισμένο Πρόγραμμα Απόδοσης Ορολογίας) και το 2000 (Εθνικό Πρόγραμμα Ορολογικού Συντονισμού – ΕΠΟΣ). Δυστυχώς όμως, παρά το γεγονός ότι ήταν εμπειριστατωμένες προτάσεις, παρέμειναν τελικά στα συρτάρια των «αρμοδίων».

Η ΕΛΕΤΟ, όμως, δεν απογοητεύεται και επαναφέρει το θέμα γιατί το ζήτημα αυτό είναι στο κέντρο της ύπαρξής της, αφού ιδρύθηκε με αυτόν το σκοπό. Και βλέπει μπροστά της την καθημερινή ανάγκη της ελληνικής γλώσσας να δέχεται **δημιουργικά** την εισρέουσα νέα γνώση και **όχι παθητικά** και **αλλοτριωτικά**.

Επιπλέον, η κατάσταση των ελληνικών όρων στη σημερινή λεγόμενη Διοργανική Βάση Ορολογίας (IATE) της ΕΕ είναι το λιγότερο απογοητευτική. Η ελληνική γλώσσα είναι **9<sup>η</sup>** στη σειρά με **500.000** όρους περίπου, ενώ όλες οι έννοιες της Βάσης που χρειάζονται και ελληνικό όρο είναι **1.500.000!** Υπάρχει δηλαδή ένα **έλλειμμα περίπου 1.000.000 ελληνικών όρων**.

Δηλαδή, σήμερα, **1.000.000** έννοιες της Βάσης Ορολογίας της ΕΕ **δεν έχουν ελληνική απόδοση!** Δεδομένου δε ότι οι έννοιες της Βάσης αυτής υπάγονται σε θεματικά πεδία που ενδιαφέρουν και απασχολούν τα όργανα της ΕΕ, αυτό σημαίνει ότι στο σημερινό κοινοτικό γλωσσικό-τεκμηριακό περιεχόμενο, 1.000.000 έννοιες δεν μπορούν να αποδοθούν με αντίστοιχο ελληνικό όρο και, επομένως, στην ανάγκη θα χρησιμοποιηθεί όρος άλλης (μεγάλης) γλώσσας και, φυσικά, πρώτιστα της **αγγλικής** που έχει **όρο για όλες τις έννοιες της Βάσης**.

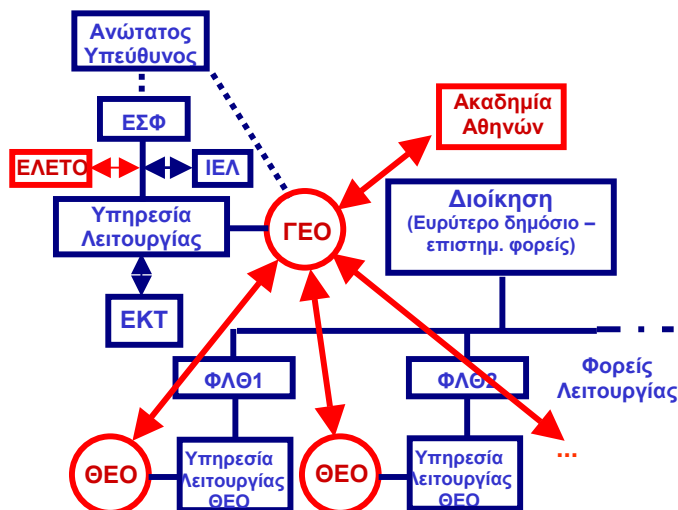
Επιπλέον, ιδιαίτερα ανησυχητική είναι και η αλματώδης εξέλιξη αυτού του ελλείμματος. Το 1991 ήταν περίπου 300.000 όροι, το 2000 ήταν περίπου 600.000 όροι και σήμερα περίπου 1.000.000 όροι.

Η ΕΛΕΤΟ, λοιπόν, αποφάσισε να επαναφέρει το θέμα, προβάλλοντας το γαλλικό σύστημα και υιοθετώντας ή προσαρμόζοντας κατάλληλα διάφορα στοιχεία του γαλλικού για ένα ανάλογο σύστημα ορολογικού εμπλουτισμού της ελληνικής.

Τα στοιχεία του γαλλικού που υιοθέτησε είναι:

- α. ο θεσμοθετημένος διαρκής χαρακτήρας του συστήματος (θεσμοθέτησή του με νόμο)
- β. η πλήρης οικονομική και λειτουργική υποστήριξη από το κράτος
- γ. η ανεξαρτησία των οργάνων Ορολογίας από παρεμβάσεις
- δ. η λειτουργία του κορυφαίου συντονιστικού οργάνου Ορολογίας από ειδική υπηρεσία, ανεξάρτητη από την υπόλοιπη Διοίκηση
- ε. η μερίμνη του κράτους αποθήκευση και διάδοση των ελληνικών όρων που παράγονται από το σύστημα και, τέλος,
- στ. η εμπλοκή της Ακαδημίας Αθηνών σε ολόκληρο το σύστημα και ειδικότερα στο μέρος εκείνο των παραγόμενων όρων που έχουν προοπτική διάδοσης και ένταξής τους στη γενική γλώσσα.

Το Σύστημα που προτείνει η ΕΛΕΤΟ δίνεται στο διάγραμμα του σχήματος 2 και αναλύεται αμέσως παρακάτω.



Σχήμα 2 Διάγραμμα του προτεινόμενου Συστήματος ορολογικού εμπλουτισμού της ελληνικής γλώσσας με τα κύρια όργανά του:

**Ανώτατος Υπεύθυνος:** Θεσμοθετημένος ανώτατος κρατικός λειτουργός (Υπουργός, Υφυπουργός ή Γ.Γραμματέας).

**ΕΣΦ:** Εθνικός Συντονιστικός/Διαχειριστικός Φορέας (κράτος).

**ΓΕΟ:** Γενική Επιτροπή Ορολογίας (ανεξαρτησία αποφάσεων).

**ΘΕΟ:** Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας (ανεξαρτησία αποφάσεων).

**ΦΛΘ1, ΦΛΘ2, ...:** Φορείς Λειτουργίας ΘΕΟ (φορείς ευρύτερου δημόσιου τομέα / επιστ. φορείς).

**Ακαδημία Αθηνών:** Εκπροσώπηση και συμμετοχή στη ΓΕΟ και σε όλες τις ΘΕΟ. Έγκριση όρων εμπλουτισμού της γενικής γλώσσας.

**ΕΛΕΤΟ** (Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας): Εθνικός Σύμβουλος Ορολογίας.

**ΙΕΛ** (Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου): Εθνικός Σύμβουλος Οροπληροφορικών Εφαρμογών.

**ΕΚΤ** (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης): Αποθήκευση, διάθεση και διάχυση των όρων.

Το Σύστημα αυτό αποτελείται – όπως και το γαλλικό – από μια **γενική επιτροπή** και από ένα σύνολο **ειδικών (θεματικών) επιτροπών** κατά τομέα (θεματικό πεδίο) και υποστηρίζεται πλήρως από τη Διοίκηση (το κράτος). Υπάρχει και σ' αυτό **ειδικός συντονιστικός φορέας**, που όμως δεν είναι εντελώς ανεξάρτητος όπως στο γαλλικό η DGLFLF, αλλά ο ρόλος αυτός θα θεσμοθετηθεί για κάποιο Υπουργείο η Γενική Γραμματεία Υπουργείου, ενώ ο αντίστοιχος Υπουργός, Υφυπουργός ή Γενικός Γραμματέας θα είναι ο **Ανώτατος Υπεύθυνος** του συστήματος. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην **κατά βήματα** ανάπτυξη του Συστήματος.

Η όλη οικοδόμηση του συστήματος προτείνεται να γίνει σε **τέσσερα βήματα**:

Στο **1<sup>ο</sup> Βήμα** προτείνεται να θεσμοθετηθεί συγκεκριμένος κρατικός φορέας (Υπουργείο, Γενική Γραμματεία ή άλλος φορέας) ως υπεύθυνος Εθνικός Συντονιστικός/Διαχειριστικός Φορέας (ΕΣΦ), ο οποίος, στη συνέχεια, θα θεσμοθετηθεί και θα συγκροτήσει σταδιακά όλο το σύστημα και θα εξακολουθήσει να είναι ο διαρκής θεματοφύλακός του. Η ΕΛΕΤΟ προτείνει ως υποψήφιους για το ρόλο αυτό

- είτε το Υπουργείο Παιδείας (ΥΠΕΠΘ),
- είτε τη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΓΓΔΔ&ΗΔ),
- είτε τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ).

Ταυτόχρονα προτείνεται να οριστούν και δύο φορείς-σύμβουλοι του ΕΣΦ που θα τον βοηθήσουν να οικοδομήσει το σύστημα: ο Εθνικός Σύμβουλος Ορολογίας, ρόλος που μπορεί να παίξει η ΕΛΕΤΟ και ο Εθνικός Σύμβουλος Οροπληροφορικών Εφαρμογών, ρόλος που μπορεί να παίξει το Ινστιτούτο Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ).

Στο **2<sup>ο</sup> Βήμα** προτείνεται η σύσταση και συγκρότηση του κορυφαίου συντονιστικού οργάνου Ορολογίας του ελληνικού συστήματος το οποίο θα είναι η **Γενική Επιτροπή Ορολογίας** που θα εποπτεύεται από έναν **Ανώτατο Υπεύθυνο** του Συστήματος. Αυτός προτείνουμε να είναι

- είτε ο Υπουργός ή ο Υφυπουργός Παιδείας,
- είτε ο Γενικός Γραμματέας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΓΓΔΔ&ΗΔ),
- είτε ο Γενικός Γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας.

Στον αντίστοιχο φορέα θα υπάρχει ως *ιδιαίτερη υπηρεσία υποστήριξης*, η **Υπηρεσία Λειτουργίας της Γενικής Επιτροπής Ορολογίας**.

Σ' αυτό το **2<sup>ο</sup> Βήμα** προβλέπεται και αναβαθμισμένος ρόλος του **Γραφείου Επιστημονικών Όρων και Νεολογισμών** της Ακαδημίας, μέσω του οποίου η Ακαδημία θα έχει ενεργό συμμετοχή σε όλα τα όργανα του συστήματος.

Το **3<sup>ο</sup> Βήμα** περιλαμβάνει τρία σκέλη **3α**, **3β** και **3γ** που μπορούν να προχωρήσουν παράλληλα.

Στο σκέλος **3α** θα συγκροτηθούν βαθμιαία, βάσει προγράμματος με αξιολογημένες προτεραιότητες, οι **Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας (ΘΕΟ)** που θα λειτουργούν με την ευθύνη αρμόδιων φορέων, Υπουργείων και οργανισμών του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή επιστημονικών συλλογικών φορέων, με θεσμοθετημένη, όμως, την πλήρη κρατική υποστήριξη. Θα δοθεί άμεση προτεραιότητα στους τομείς της Βάσης Όρων (ΙΑΤΕ) της ΕΕ, για την όσο το δυνατό γρηγορότερη κάλυψη του ελλείμματος ελληνικών όρων που προαναφέραμε.

Ό,τι παράγεται από το Σύστημα θα επικυρώνεται από τη ΓΕΟ. Το εκάστοτε προϊόν των ΘΕΟ θα χωρίζεται και θα υποβάλλεται στη ΓΕΟ σε δύο μέρη το **εξόχως ειδικό** και το **μη εξόχως ειδικό**. Το πρώτο θα επικυρώνεται τυπικά από τη ΓΕΟ. Το δεύτερο είναι αυτό που έρχεται ή μπορεί σύντομα να έρθει σε επαφή με το ευρύ κοινό, δηλαδή να επηρεάσει σημαντικά τη **γενική γλώσσα**. Το μέρος αυτό η ΓΕΟ θα το επικυρώνει με ιδιαίτερη διαδικασία και προσοχή, σε στενή συνεργασία με την Ακαδημία. Στη διεργασία αυτή η **ΕΛΕΤΟ** μπορεί να παίξει ρόλο **Εισηγητή**.

Στο σκέλος **3β** θα γίνει οικονομική και θεσμική αναβάθμιση υπάρχοντων οργάνων που παράγουν **έργο ορολογικής και οροπληροφορικής υποδομής** και εντατικοποίηση των εργασιών τους για την υποστήριξη του συστήματος. Τα όργανα αυτά είναι η σημερινή τεχνική επιτροπή τυποποίησης ΕΛΟΤ/ΤΕ21 «Αρχές Ορολογίας» – που λειτουργεί στο ΤΕΕ – και υπηρεσίες του Ινστιτούτου Επεξεργασίας του Λόγου (ΙΕΛ) και του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ).

Στο σκέλος **3γ** η ΕΛΕΤΟ, ως υπεύθυνος φορέας για την **ορολογική κατάρτιση** των μελών των Θεματικών Επιτροπών Ορολογίας, θα αναπτύξει και θα εφαρμόζει κατάλληλα προγράμματα κατάρτισης, ώστε αμέσως μετά την ίδρυση μιας Θεματικής Επιτροπής Ορολογίας, πριν ακόμα αρχίσουν παραγωγικό έργο, να μεσολαβεί η φάση κατάρτισης των μελών της.

Το **4<sup>ο</sup> Βήμα** θα γίνει μετασχηματισμός υπάρχοντων οργάνων που επιτελούν (ή έχουν επιτελέσει) σημαντικό έργο ορολογικής παραγωγής σε συγκεκριμένους τομείς (όπως ΜΟΤΟ, ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1, ΕΛΟΤ/ΤΕ2/ΟΕ5, ΙΑΤΡΟΤΕΚ, ...) σε αντίστοιχες Θεματικές Επιτροπές Ορολογίας για τους συγκεκριμένους τομείς και αξιοποίηση των μέχρι σήμερα αποτελεσμάτων των εργασιών τους (έντυπα ορολογικά λεξικά, ορολόγια και γλωσσάρια, ηλεκτρονικές βάσεις όρων).

Τελευταία, μια ειδική πτυχή του Συστήματος που προτείνεται να μελετηθεί και να τεθεί σε εφαρμογή είναι: ένα πρόγραμμα υποστήριξης της **παρουσίας** της Ελληνικής Γλώσσας *εκεi όπου η γνώση είναι ακόμα εν τω γεννάσθαι*, με θεσμοθέτηση *διεργασιών παρότρυνσης και υποστήριξης* των ενεργών Ελλήνων επιστημόνων να συντάσσουν/εκδίδουν/δημοσιεύουν όλες τις επιστημονικές εργασίες/ανακοινώσεις/δημοσιεύσεις τους **οπωσδήποτε και στα Ελληνικά**, παρέχοντας ταυτόχρονα και ένα πρώτο *Λεξιλόγιο προτεινόμενων ελληνικών όρων* ισοδύναμων προς τους ξενόγλωσσους. Τα Λεξιλόγια αυτά με θεσμικές διαδικασίες του Συστήματος να δημοσιοποιούνται, σχολιάζονται, βελτιώνονται, οριστικοποιούνται και επικυρώνονται από την αντίστοιχη ΘΕΟ και από τη ΓΕΟ και, στη συνέχεια, να διαδίδονται σε ευρεία κλίμακα μέσω των προβλεπόμενων μηχανισμών διάδοσης. Με αυτόν τον τρόπο θα προλαμβάνονται οι νέες έννοιες και θα αποδίδονται με ελληνικούς όρους από τα πρώτα στάδια της δημιουργίας τους.

## 6 Ήταν ικανοποιητική η ανταπόκριση και συμμετοχή στην εκδήλωση;

Το ακροατήριο (150 άτομα) ήταν ικανοποιητικό. Άτομα με προσωπικό ενδιαφέρον για την ελληνική γλώσσα και την ανάπτυξη της.

Δυστυχώς, το κράτος απουσίασε σχεδόν ολοκληρωτικά από την εκδήλωση, μολοντί αυτή απευθυνόταν σ' αυτό κυρίως και σε δεύτερη μοίρα στο ευρύ κοινό. Οι αριθμοί μιλούν μόνοι τους:

Η ΕΛΕΤΟ είχε προσκαλέσει με ειδικές προσκλήσεις (όπου

περιλαμβανόταν και μεταφρασμένο φυλλάδιο με την περιγραφή του γαλλικού συστήματος ορολογίας) **101** πρόσωπα, των οποίων οι θέσεις ή δραστηριότητες έχουν σχέση με το θέμα της εκδήλωσης και την ελληνική γλώσσα και ορολογία γενικότερα. Ανάμεσα σ' αυτούς ήταν **9 υπουργοί, 9 υφυπουργοί, 5 γενικοί γραμματείς** υπουργείων, **18 βουλευτές, 16 πρυτάνεις** πανεπιστημίων και **23 πρόεδροι, αντιπρόεδροι, διευθύνοντες σύμβουλοι, μέλη ΔΣ** και **γενικοί διευθυντές** φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και επιστημονικών φορέων.

Από τα γραφεία **όλων** των προσκεκλημένων υπουργών ήρθε η ευγενική τηλεφωνική ενημέρωση ότι ο κ. ή η κα Υπουργός αδυνατεί να παραστεί για τον Α ή Β λόγο. Ανάλογο μήνυμα ήρθε και από **έναν** υφυπουργό και **δύο** γενικούς γραμματείς.

Από τους λοιπούς υφυπουργούς, γενικούς γραμματείς και βουλευτές **ούτε φωνή ούτε ακρόαση, με δύο μόνο φωτεινές εξαιρέσεις:**

- Ο **Υφυπουργός ΥΠΕΠΘ Γεώργιος Καλός** έστειλε τηλεομοιοτυπικό μήνυμα που διαβάστηκε από τον συντονιστή της ημερίδας καθηγητή **Θ.Π. Τάσιο**, με το οποίο χαιρετίζει την εκδήλωση και εκδηλώνει το ενδιαφέρον του για τον ορολογικό εμπλουτισμό της ελληνικής γλώσσας και να ενημερωθεί για τα αποτελέσματα της ημερίδας.
- Ο **Γενικός Γραμματέας ΥΠΕΣΔΔΑ Αθανάσιος Βεζυργιάννης**, που είχε εκδηλώσει ενδιαφέρον να παρευρεθεί στην εκδήλωση, δεν μπόρεσε να έρθει λόγω έκτακτου κωλύματος, έστειλε όμως τον Γενικό Διευθυντή του ΥΠΕΣΔΔΑ **Ιωάννη Πραγιάνη** που διάβασε εκ μέρους του εκτεταμένο μήνυμα με το οποίο χαιρετίζει την εκδήλωση, εκθειάζει το γαλλικό σύστημα και εύχεται τα συμπεράσματα της ημερίδας να «δώσουν φως» στα επόμενα βήματα της Δημόσιας Διοίκησης.

Χαρακτηριστική ήταν η πλήρης απουσία των προσκεκλημένων **βουλευτών**. Και δεν ήταν τυχαία ονόματα. Οι **16** από αυτούς ήταν οι πρόεδροι και τα μέλη δύο άμεσα σχετιζόμενων με το θέμα επιτροπών της Βουλής: της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής και της Ειδικής Μόνιμης Επιτροπής Έρευνας και Τεχνολογίας. Ούτε ένας! Ούτε τηλεφώνημα!

Από τους πρυτάνεις των ΑΕΙ τήρησε με την παρουσία του και με χαιρετιστήρια ομιλία του ο **πρύτανης** του Πανεπιστημίου Αθηνών **Γεώργιος Μπαμπινιώτης**. Στην ομιλία του ο πρύτανης εξήρε το γαλλικό σύστημα και την προσπάθεια της ΕΛΕΤΟ για ένα ανάλογο ελληνικό και εκδήλωσε την πλήρη συμπαράσταση του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Από τους εμπλεκόμενους φορείς του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα εκπροσωπήθηκαν επίσης μόνο το **ΙΕΛ**, με τον Διευθυντή του **Γεώργιο Καραγιάννη** και στελέχη του, και ο **ΕΛΟΤ**, με τον Διευθυντή Τυποποίησης **Ευάγγελο Μελαγράκη** και στελέχη του.

Στο ακροατήριο υπήρχαν στελέχη από διάφορους φορείς, που συμμετείχαν ατομικά χωρίς να εκπροσωπούν τους φορείς τους. Οι φορείς αυτοί ήταν το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ), το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (ΕΚΔΔΑ), το Ινστιτούτο Επιμορφωσης (ΙΝΕΠ), το Γενικό Χημείο του Κράτους, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ), η Μεταφραστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.ά.

Το **ΙΕΛ**, ο **ΕΛΟΤ** και η **ΕΛΕΤΟ** (εκπροσωπούμενη από τα μέλη του Γενικού Επιστημονικού Συμβουλίου της) ήταν και οι επίσημοι **συνομιλητές** στη συζήτηση εργασίας που ακολούθησε μετά την παρουσίαση του γαλλικού συστήματος και του προτεινόμενου από την ΕΛΕΤΟ ελληνικού συστήματος. Από τον συντονιστή καθηγητή **Θ. Τάσιο** ζητήθηκε, όμως, και η προσωπική γνώμη των παρόντων στελεχών διάφορων φορέων, έστω και αν τα στελέχη αυτά δεν εκπροσωπούσαν τους φορείς τους.

## 7 Ποια είναι τα συμπεράσματα της εκδήλωσης και οι περαιτέρω προοπτικές;

Σε γενικές γραμμές, η πρόταση της ΕΛΕΤΟ έγινε αποδεκτή με ενδιαφέρον από τους φορείς και το λοιπό ακροατήριο. Έγιναν προτάσεις συμμετοχής και άλλων φορέων και «ομάδων» στην πραγμάτωση του συστήματος, κάτι που δεν αποκλείεται από τη σύλληψή του και την προβλεπόμενη εφαρμογή του.

Τονίστηκε ιδιαίτερα η «κατά βήματα» οικοδόμηση του συστήματος και η σημασία της εκδήλωσης πολιτικής βούλησης και της πραγματοποίησης του 1<sup>ου</sup> βήματος, δηλαδή της θεσμοθέτησης του Εθνικού Συντονιστικού/ Διαχειριστικού Φορέα, ο οποίος – με συμβούλους την ΕΛΕΤΟ και το ΙΕΛ – θα συγκροτήσει σταδιακά και στη συνέχεια θα εποπτεύει λειτουργικά το σύστημα.

Συμφωνήθηκε ότι μετά την εκδήλωση, με μέριμνα της ΕΛΕΤΟ, μια μικρή **άτυπη ομάδα** από στελέχη των παρόντων φορέων θα **προωθήσει** την πρόταση με παραστάσεις σε αρμόδιους παράγοντες, αρχίζοντας από τον Υφυπουργό **Γ. Καλό** και το Γενικό Γραμματέα **Α. Βεζυργιάννη** που εκδήλωσαν ήδη το ενδιαφέρον τους.

K.B.



## Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με Ορολογία (Διαρκής Πίνακας του «Ο»)

Σε κάθε φύλλο του «Ο» ο Πίνακας Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, στον ευρωπαϊκό ή παγκόσμιο χώρο. Η πληροφόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται *κυρίως* από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το **Infoterm (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία: <http://linux.infoterm.org/>)**, και από την ΕΑFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: **[www.eaft-aet.net](http://www.eaft-aet.net)**), των οποίων είναι μέλος.

Κάθε φορά αφαιρούνται από τον Πίνακα οι εκδηλώσεις που έχουν ήδη διεξαχθεί και προστίθενται άλλες μελλοντικές που είναι στη φάση της διοργάνωσης. Η σειρά στον Πίνακα ακολουθεί την χρονολογική σειρά με την οποία πρόκειται να πραγματοποιηθούν οι εκδηλώσεις.

1. Το Πανλατινικό Δίκτυο Ορολογίας (Realiter) διοργανώνει τον Ιούνιο 2006, το 3<sup>ο</sup> Διαμερικανικό Σεμινάριο για τη Διαχείριση Γλωσσών, Rio de Janeiro, 29-31 Μαΐου 2006. Πληροφορίες: **[www.eaft-aet.net](http://www.eaft-aet.net)**
2. Διεθνές Θερινό Σχολείο Ορολογίας 2006, που θα λειτουργήσει δύο φορές:
  - 26-30 Ιουνίου στο Kent State University/Ohio, USA (συνεργασία με ATA)
  - 10-14 Ιουλίου στο University of Vienna, Austria (συνεργασία με TermNet)
 Πληροφορίες: **[adrame@termnet.org](mailto:adrame@termnet.org)**
3. Euralex 2006 – 12<sup>ο</sup> Διεθνές Συνέδριο Λεξικογραφίας 6-9 Σεπτεμβρίου 2006, Τορίνο, Ιταλία. Πληροφορίες: **<http://www.euralex.org>**
4. Συνέδριο «Τα γαλλικά στην πληροφορική: χρήσεις και παρεμβάσεις», 17 και 18 Μαΐου 2006, Πανεπιστήμιο του Κεμπέκ, Μόντρεαλ. Πληροφορίες: **[www.eaft-aet.net](http://www.eaft-aet.net)**
5. Εργομήγυρη EVENTO FOCA (Formal Ontologies for Communicating Agents) 31 Ιουλίου – 4 Αυγούστου 2006. Διοργάνωση από το Ευρωπαϊκό Θερινό Σχολείο Λογικής, Γλώσσας και Πληροφορίας (ESSLLI 2006), 31 Ιουλίου – 11 Αυγούστου 2006 στη Μάλαγα της Ισπανίας. Πληροφορίες: **<http://esslli2006.lcc.uma.es/>**
6. Συνέδριο TSTT 2006, το 3<sup>ο</sup> Διεθνές Συνέδριο Ορολογίας, Τυποποίησης και Μεταφοράς Τεχνολογίας, μετά τις ετήσιες συνόδους της ISO/TC 37, από 25-26 August 2006 στο Πεκίνο. Πληροφορίες: **<http://www.tstt2006.org/>**

K.B.

### ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ

Η εξόφληση των συνδρομών των μελών (20 € ετησίως) γίνεται:

- 1 με απευθείας πληρωμή στην ταμιά της ΕΛΕΤΟ, **κα Α. Γκόβου, Λ. Κατσώνη 16, 145 61 Κηφισιά τηλ.: 210-8019550** ή
- 2 με καταβολή στον τραπεζικό λογαριασμό της ΕΛΕΤΟ (Εθνική Τράπεζα Ελλάδος 671/48010084 – Για καταθέσεις στο εξωτερικό: IBAN: GR95 01106710 00006714 8010084). **Προσοχή! Κατά την κατάθεση να ζητάτε να καταχωρηθεί το όνομά σας.**

Στην περίπτωση 2 είναι **απαραίτητο** τα μέλη να στέλνουν αντίγραφο της απόδειξης είτε **ταχυδρομικώς** στην παραπάνω διεύθυνση είτε **τηλεομοιοτυπικά** στον αριθμό 210 8068299 είτε **ηλεκτρονικά** στη διεύθυνση **[valeonti@otenet.gr](mailto:valeonti@otenet.gr)**.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ – Το Ορόγραμμα αποστέλλεται **δωρεάν** σε 2.300 περίπου αποδέκτες συμπεριλαμβανομένων και των μελών της ΕΛΕΤΟ. Η ανωτέρω υποχρέωση συνδρομής αφορά μόνο εκείνους που έχουν εγγραφεί **μέλη της ΕΛΕΤΟ** και συμμετέχουν και στις άλλες δραστηριότητές της.

**Συμβουλευτείτε τις βάσεις όρων που διαθέτει η ΕΛΕΤΟ στο Ίντερνετ:**

1. Τηλεπικοινωνίες – Telecommunications: [www.moto-teleterm.gr/](http://www.moto-teleterm.gr/)
2. Πληροφορική – Information Technology: <http://inforterm.cs.aueb.gr/>

Την πρώτη προσφέρουν η ΕΛΕΤΟ μαζί με τον ΟΤΕ  
Τη δεύτερη προσφέρουν η ΕΛΕΤΟ μαζί με το Τμήμα Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

## Το εννοείς ότι είσαι σοβαρός ή σοβαρολογείς ότι μιλάς σοβαρά;

Κάποιες σκέψεις για κάποιες «ελληνικές» εκφράσεις που δυστυχώς καθιερώνονται και έχουν και το άλλοι ότι δεν περιέχουν καμία ξένη λέξη!

Εδώ και τουλάχιστον δύο δεκαετίες στον δημόσιο λόγο ακούγεται η έκφραση: «Ναί, αυτός το εννοεί αυτό που λέει»! Η αντίστοιχη φράση σε παλαιότερες εποχές εκφραζόταν απλά ως εξής: «Ναί, αυτός σοβαρολογεί» ή «Ναί, αυτός το λέει και το πιστεύει» (μάρτυρες δυστυχώς μόνο οι θορηδες και άνω) και ποτέ «το εννοεί» (τι να εννοεί άραγε; μάλλον τίποτα!) δηλαδή το μεταφραστικό «ξεπατίκωμα» της αγγλικής έκφρασης: «Yes, he means it!»! Δόθηκε έτσι αδόκητα μια νέα καταχρηστική και στρεβλωτική σημασία στο ελληνικό ρήμα «εννοώ» διαφορετική της παραδοσιακής που είναι «θέλω να πω, καταλαβαίνω, σημαίνω, απαιτώ, αξιώνω».

**Άλλο παράδειγμα:** Αντί να λέμε ή μάλλον να ρωτάμε: «μιλάς σοβαρά;», όπως δηλαδή λέγαμε παλιά, λέμε τώρα «είσαι σοβαρός;» (δηλαδή όχι αστεϊός!;) μεταφράζοντας επι λέξει το «Are you serious?»!

**Άλλο παράδειγμα:** Κάποιοι, σπουδαγμένοι ενδεχομένως στην Αγγλία, λένε στα ελληνικά «τα έγγραφα είναι με μένα» (και όχι εναντίον μου!) μεταφράζοντας επί λέξει το "the documents are with me" δηλαδή «τα έχω εγώ»!

**Άλλο παράδειγμα:** Αντί κάποιιοι να λένε «και στις έξι ηπείρους» λένε «σε όλες τις έξι ηπείρους» (μήν τύχει και τους ξεφύγει καμιά!) μεταφράζοντας επί λέξει το "in all six continents"!

**Άλλο παράδειγμα:** Κάποιοι αντί να λένε «αν δεν θέλεις να πας εσύ στείλε τον άλλο» λένε «εκτός εάν θέλεις να πας εσύ, στείλε τον άλλο!» μεταφράζοντας επί λέξει το «unless you want to go, send the other guy»!

**Άλλο παράδειγμα:** Κάποιοι, αντί να λένε: «Κατόπιν τούτου...» ή «με αυτό το δεδομένο...» λένε «Εχοντας πει αυτό...» ξεπατικώσουν δηλαδή το αγγλικό: «Having said that, ...»!

**Άλλο παράδειγμα:** Κυβερνητικός εκπρόσωπος μιλώντας για την κυβέρνηση που εκπροσωπεί λέει: «Η κυβέρνηση αυτή ... (ποια;!;) μεταφράζοντας το: «This government...» κατευθείαν απο τα αγγλικά.

Ο κατάλογος δεν είναι ο τελικός!... Γίνονται δεκτές και προσθήκες καθώς βέβαια και οιοδήποτε σχόλιο.

Ο.Β.

## Τρίτη Σύνοδος Κορυφής – Γενική Συνέλευση της ΕΑFT και εκλογή Διοικητικού Συμβουλίου της

Η Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας (EAFT) καλεί τα μέλη της στην 3<sup>η</sup> Σύνοδο Κορυφής για την Ορολογία και τη Γενική Συνέλευση του 2006.

«Αγαπητά Μέλη,

Η Τρίτη Σύνοδος Κορυφής για την Ορολογία θα διεξαχθεί στις 13 και 14 Νοεμβρίου 2006 και σε συνδυασμό με αυτήν την εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί και η Γενική Συνέλευση 2006 της ΕΑFT.

Επειδή η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου της ένωσης διαρκεί δύο έτη, με την ευκαιρία αυτή θα εκλεγεί και νέο

Διοικητικό Συμβούλιο.

Σας πληροφορούμε ότι σύντομα θα λάβετε σχετικές πληροφορίες για τους όρους υποβολής υποψηφιοτήτων για το νέο Διοικητικό Συμβούλιο.

Η εκλογή αυτή αποτελεί σημαντική στιγμή στη ζωή της ένωσης και προσδοκούμε ευρεία ανταπόκριση σε τούτη την πρόσκληση.

Με τις καλύτερες ευχές,

Το Διοικητικό Συμβούλιο,  
**Rute Costa**, Πορτογαλία (Πρόεδρος)  
**Susanne Lervad**, Δανία (Αντιπρόεδρος)  
**Marie-Pierre Mayar**, Βέλγιο (Γραμματέας)  
**Fidelma Ní Ghallchobhair**, Ιρλανδία (Ταμίας)  
**Natividad Gallardo**, Ισπανία  
**Henrik Nilsson**, Σουηδία  
**Arvi Tavast**, Εσθονία

Κ.Β.

## Η Διακήρυξη των Βρυξελλών για τη Διεθνή Συνεργασία στην Ορολογία σε 14 γλώσσες

Διαβάστε τη «Διακήρυξη των Βρυξελλών για τη Διεθνή Συνεργασία στην Ορολογία», σε 14 γλώσσες, στην ιστοσελίδα <http://www.eaft-aet.net/2840> της ΕΑFT (Η ελληνική μετάφραση έχει γίνει από την ΕΛΕΤΟ).

(Η Διακήρυξη των Βρυξελλών υπάρχει στα ελληνικά και στο φύλλο αριθ. 70 του «Ο»:

<http://sfr.ee.teiath.gr/htmSELIDES/Technology/Orogramma/Orogr-70a.htm>).

## Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας  
&  
Πανεπιστήμιο Caen Basse-Normandie

Κοινό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών  
Επιστήμες της Μετάφρασης – Μεταφρασιολογία και  
Γνωσιακές Επιστήμες

## ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΑΚ. ΕΤΟΥΣ 2006-07

Το Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου και το Πανεπιστήμιο της Caen Basse-Normandie (Γαλλία) συνδιοργανώνουν για το ακαδημαϊκό έτος 2006-07 κοινό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο Επιστήμες της Μετάφρασης – Μεταφρασιολογία και Γνωσιακές Επιστήμες το οποίο οδηγεί σε κοινό Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στο οικείο γνωστικό πεδίο.

Αντικείμενο του κοινού μεταπτυχιακού προγράμματος είναι η παραγωγή νέας γνώσης στα πεδία της Διδακτικής της Μετάφρασης και της Μεταφραστικής Πράξης, αξιοποιώντας τα πορίσματα αφενός της Γνωσιακής Ψυχολογίας και των Νευροεπιστημών αφετέρου της Πληροφορικής και της Ηλεκτρονικής Επεξεργασίας του Λόγου.

Σύμφωνα με τη διμερή σύμβαση, τα μαθήματα του πρώτου εξαμήνου διεξάγονται στην Caen (Νορμανδία), του δεύτερου στην Κέρκυρα και στη συνέχεια οι φοιτητές εκπονούν μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία στην Κέρκυρα ή την Caen. Στο κοινό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών διδάσκουν Έλληνες και Γάλλοι καθηγητές

Μετά το πέρας των σπουδών τους, οι κάτοχοι του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Ειδίκευσης του Π.Μ.Σ. μπορούν να υποβάλουν αίτηση για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής σε ελληνικό ή ξένο πανεπιστήμιο.

Δικαίωμα συμμετοχής στις διαδικασίες επιλογής του Π.Μ.Σ. Επιστήμες της Μετάφρασης – Μεταφρασιολογία και Γνωσιακές Επιστήμες έχουν οι πτυχιούχοι όλων των πανεπιστημιακών τμημάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, ανεξαρτήτως εθνικότητας.

Αναλυτικές πληροφορίες και πρόγραμμα στον ιστότοπο: [www.dftii.ionio.gr/trasco/trasco-gr.htm](http://www.dftii.ionio.gr/trasco/trasco-gr.htm)



## Η Ελλάδα και το Πανεπιστήμιο Cornell

Το Πανεπιστήμιο Cornell, Νέα Υόρκη, ΗΠΑ, ανακοίνωσε την επίσημη προκήρυξη του μαθήματος Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού για την καλοκαιρινή περίοδο. Είναι, ίσως, η πρώτη φορά που ένα τέτοιο μάθημα γίνεται **στην Ελλάδα** με τη δυνατότητα πλήρους μεταφοράς διδακτικών μονάδων του μαθήματος στο πρόγραμμα ενός Πανεπιστημίου με το κύρος και το επίπεδο του Cornell. Η πρόταση αυτή ετοιμάστηκε, με συμμετοχή και του εκλεκτού μέλους της ΕΛΕΤΟ κ. Θ. Κατερινάκη, από την **Δρα Μαρία Χναράκη** (Lecturer of Modern Greek Studies, Department of Near Eastern Studies, Cornell University), η οποία διδάσκει και τα δύο μαθήματα Νέων Ελληνικών στο Πανεπιστήμιο αυτό τα τελευταία τρία χρόνια. Μας πληροφορεί ο κ. Κατερινάκης ότι η κ. Χναράκη συχνά προτείνει στο μάθημά της παραδείγματα και σχετικές επισημάνσεις του Ορογράμματος καθώς και ότι το μάθημά της έχει ως κοινό υποψήφιος διδάκτορες άλλων επιστημών, που θεωρούν τα ελληνικά ως σημαντική γνωστική υποδομή για τις επιστήμες τους.

Για την πληρέστερη πληροφόρησή σας επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου στη διεύθυνση:  
<http://www.sce.cornell.edu/ss/courses/off/crete.php>

A.N.

### Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ<sup>1</sup> έλα κι εσύ

### Προσοχή στα «αποθετικά» ρήματα

Τα «αποθετικά» ρήματα είναι μια κατηγορία ρημάτων που **έχουν μόνο παθητική φωνή**, λες και έχουν «αποθέσει» (αποβάλει) την ενεργητική φωνή τους. Πολλά από αυτά είναι αρχαία ρήματα που έφτασαν με αυτό το χαρακτηριστικό μέχρι σήμερα. Αποθετικά είναι π.χ. τα ρήματα *εμπορεύομαι, εργάζομαι, φοβούμαι, βαριέμαι*.

Ενώ όμως τα ρήματα αυτά βρίσκονται σε παθητική φωνή η **διάθεσή τους** δεν είναι παθητική. Συνήθως είναι **ενεργητική ή ουδέτερη** π.χ. **ενεργητικά**: *εμπορεύομαι, εργάζομαι, ουδέτερα*: *φοβούμαι, βαριέμαι*. Από τα ενεργητικά, όμως, άλλα είναι **μεταβατικά**, δηλαδή παίρνουν **αντικείμενο** (π.χ. *εμπορεύομαι ένα προϊόν*) και άλλα **αμετάβατα** (π.χ. *εργάζομαι*).

Αξιοσημείωτο είναι ότι αρκετά από τα αποθετικά ρήματα έχουν και **μετοχή παθητικού παρακειμένου**. Εδώ όμως χρειάζεται προσοχή, όπως προκύπτει από τα παραδείγματα των Πινάκων 1 και 2 που ακολουθούν.

Πίνακας 1

Υποκείμενο – Ρήμα (μεταβατικό) – Αντικείμενο	Ποιον αφορά η μετοχή παθητικού παρακειμένου
Εγώ <b>μεταχειρίζομαι</b> ένα εργαλείο.	<b>Μεταχειρισμένο</b> είναι το εργαλείο και όχι εγώ!
Ο κηπουρός <b>περιποιείται</b> τον κήπο.	<b>Περιποιημένος</b> είναι ο κήπος και όχι ο κηπουρός!
Το πρόγραμμα <b>έχει επεξεργαστεί</b> τα δεδομένα.	Τα <b>δεδομένα</b> είναι <b>επεξεργασμένα</b> .
Πολλοί άνθρωποι <b>έχουν παραδεχτεί</b> αυτά τα φαινόμενα.	<b>Αυτά τα φαινόμενα</b> είναι γενικά <b>παραδεδεγμένα</b> .
Ο δράστης <b>σκέφτηκε</b> (= μελέτησε) την ενέργεια αυτή.	Πρόκειται για <b>ενέργεια εσκεμμένη</b> .
Ο ληστής <b>διαπραγματεύτηκε</b> την παράδοσή του.	Η <b>παράδοση</b> του ληστή ήταν <b>διαπραγματευμένη</b> .
Ο συντάκτης <b>πραγματεύεται</b> το θέμα πολύ αναλυτικά.	Το <b>θέμα</b> είναι πολύ αναλυτικά <b>πραγματευμένο</b> .
Ο σπαγγοραμμένος <b>τσιγκουνεύεται</b> ακόμα και το ψωμί του.	Ακόμα και το <b>ψωμί</b> του είναι <b>τσιγκουνεμένο</b> .

Πίνακας 2

Υποκείμενο – Ρήμα (ενεργητικό αμετάβατο ή ουδέτερο)	Ποιον αφορά η μετοχή παθητικού παρακειμένου
Ο Γιάννης <b>ξενιτεύτηκε</b> για να τα βγάλει πέρα.	Ο Γιάννης είναι <b>ξενιτεμένος</b> .
Οι δυο φίλοι <b>συνεννοήθηκαν</b> μεταξύ τους.	Οι δυο φίλοι ήταν <b>συνεννοημένοι</b> μεταξύ τους.
Ο Νίκος <b>παραιτήθηκε</b> το 2000.	Το 2001 ο Νίκος ήταν ήδη <b>παραιτημένος</b> .
Ο Α <b>κοιμάται</b> γενικά πολύ νωρίς.	Ο Α στις 11.00 είναι ήδη <b>κοιμισμένος</b> .
Ο Γιώργος <b>παραξενεύτηκε</b> που είδε το Γιάννη.	Ο Γιώργος <b>κοίταξε</b> το Γιάννη <b>παραξενεμένος</b> .
Ο Δημήτρης <b>συλλογιέται</b> όλη την ώρα.	Ο Δημήτρης είναι <b>συνεχώς συλλογισμένος</b> .

Από τα παραδείγματα του Πίνακα 1 διαφαίνεται ο «κανόνας» ότι όταν το αποθετικό ρήμα είναι **ενεργητικό και μεταβατικό**, η μετοχή παθητικού παρακειμένου – αν υπάρχει – αφορά το **αντικείμενο** του ρήματος και όχι το υποκείμενο, σαν να είναι παθητική φωνή κανονικών μεταβατικών ρημάτων *μεταχειρίζω, περιποιώ, επεξεργάζω* κτλ. (τα οποία δεν υπάρχουν βέβαια).

Από τα παραδείγματα του Πίνακα 2 διαφαίνεται ο «κανόνας» ότι όταν το αποθετικό ρήμα είναι **ενεργητικό και αμετάβατο** (τα τρία πρώτα παραδείγματα) ή όταν το αποθετικό ρήμα είναι **ουδέτερο** (τα τρία τελευταία παραδείγματα), η μετοχή παθητικού παρακειμένου – αν υπάρχει – αφορά το **υποκείμενο** του ρήματος.

Στην Ορολογία συναντώνται συχνά τα ρήματα *χειρίζομαι, διαχειρίζομαι, μεταχειρίζομαι, επεξεργάζομαι, κατεργάζομαι, πραγματεύομαι, διαπραγματεύομαι* κ.ά. τα οποία υπάγονται στην κατηγορία του Πίνακα 1 και των οποίων χρησιμοποιείται και η μετοχή **ενεστώτα** η οποία ασφαλώς αφορά το **υποκείμενο** του ρήματος. π.χ. *επεξεργαζόμενο* είναι το πρόγραμμα ενώ *επεξεργασμένα* είναι τα δεδομένα. Διαχειριζόμενος είναι ο χρήστης, ενώ διαχειρισμένο είναι το υπό διαχείριση σύστημα, αφού υποστεί τη διαχείριση.

Εφόσον αυτά τα ρήματα είναι ενεργητικά μεταβατικά υπάρχει ανάγκη να σχηματίζεται και παθητική σύνταξη, η οποία γίνεται με τη χρήση ρημάτων όπως *γίνομαι, υφίσταμαι, υπόκειμαι, υποβάλλομαι* κ.ά. που συντάσσονται με το ουσιαστικό του αποθετικού ρήματος. Παραδείγματα: Το υλικό *υφίσταται κατεργασία* από το μεταλλουργό. Το σύστημα *υφίσταται διαχείριση* από το χρήστη. Το ζήτημα *υπόκειται σε διαπραγμάτευση*. Το δοκίμιο *υποβάλλεται σε επεξεργασία* από τον ερευνητή.

Αξίζει να γίνει λεπτομερέστερη μελέτη/έρευνα των αποθετικών ρημάτων, που όμως ξεφεύγει από τα όρια του Ορογράμματος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ – Εκτενή κατάλογο αποθετικών ρημάτων δίνει το Λεξικό Γ. Μπαμπινιώτη στο λήμμα «αποθετικός».

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»
Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας. Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο: B. A. Φιλόπουλος, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ Σύνταξη: K. Βαλεοντής, Θ. Βαμβάκος, K. Ζερίτη, M. Καρδούλη, A. Λάμπρου-Γκόσου, E. Μάντζαρη, A. Νικολάκη, Z. Ξενάκη-Βαρλά, Δ. Παναγιωτάκος. Τηλέφωνα: πρωί: 210-8619521, 210 6118986 βράδυ: 210-8619521, 6974321009 Τηλεμοιότητα: 210-8068299 ΗΛ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr Ιστότοπος: <a href="http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma0.htm">http://sfr.ee.teiath.gr/orogramma0.htm</a> Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι ευανάγνωστα, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται παραπέρα επεξεργασία. Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη τους, το πλήρες όνομα του οποίου είναι στη διάθεση της Σύνταξης. Η Σύνταξη του "Ο" συνήθως δεν παρεμβάλλει, ούτε σχολιάζει. Επιτρέπεται ελεύθερα η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή ολόκληρου ή μέρους του «Ο» με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

<sup>1</sup> ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ